

Pöördumine

Alutaguse vald on viimasel paaril kuul pöördunud kahel korral Maanteeameti poole kahes erinevas küsimuses: „Kes vastutab riigi maanteedel bussipeatuste väljaehitamise, remondi, hoolduse ja korrashoiu eest?“ ja „Nõudepeatused riigi maanteedel?“ Mõlema küsimuse osas saime kahel korral vastuse, et kõikides aspektides vastutab omavalitsus kuna Ühistranspordi seadus § 11 ütleb seda ja MNT'le ei ole riigi eelarvest selliseid vahendeid eraldatud. Pöördumised olid ajendatud olukorrast, kus Maanteeamet alustas septembris ja oktoobris kontrolli ühistranspordi maakonnaliinide vedajate kui ka bussipeatuste seisundite üle. Leiti palju puuduseid, mis ei vasta kehtivatele seadustele ja reeglitele. Tegemist on riigimaanteedel olevate puudustega, mis on olnud juba rohkem kui 30 aastat sellises seisundis. Kõik allpool loetletud numbrid kinnitavad seda väidet.

Alutaguse vald on teinud esialgse auditi valla territooriumil riigi maanteedel asuvate bussipeatuste olukorra hindamiseks – hinnati viit näitajat. Bussipeatuse märk 541a olemasolu, bussitasku olemasolu, bussipeatuse platvormi olemasolu ja seisund, pink bussi ootajatele ja varjualune (bussiootepaviljon).

Selgus et 179 olemasolevast bussipeatusest on puudu 49 bussipeatuse märki 541a, lisaks 30 juhul on bussipeatuse märk vales kohas. 74 bussipeatuses ei ole bussitaskut, 76 peatuses ei ole platvormi sõitjate peale/maha minemiseks, lisaks 27 platvormi, mis on ära lagunened ja sõitjatele ohtlikud. Puudu on 51 pinki bussi ootamiseks. Et oleks tagatud sõitjate kaitse ilmastiku suhtes, vähemalt ühel suunal on juurde vaja minimaalselt 40 bussiootepaviljoni. Kui esimesed kolm loetletud on seadusest tulenevad nõuded, siis istepink ja varjualune bussi oodataval suunal ei ole kohustuslik aga on elementaarne igapäevaselt kasutatavates peatustes.

Rahaliselt tähendab see meie omavalitsusele kohustusi riigi maanteedel suurusjärgus 1 (üks) miljon eurot. Selliseid vahendeid riigieelarvest KOV-le ei ole eraldatud. Praegune omavalitsuste raamatupidamise kord ei võimalda ühtegi riigimaanteedel tehtavat investeeringut võtta inventarina või objektina arvele, vaid kirjutatakse otse kuludesse. **Samuti ei tee maanteeamet vahet tavalisel bussipeatusel ja nõudepeatusel, mõlemal juhul tuleb alustada projekteerimistingimuste saamisest kogu taristu väljaehitamiseni.**

Ühistranspordiseaduse § 11 annab järgmise selgituse ühistranspordi taristu objektide kohta:

(1) Ühistranspordi taristu objekt on bussi- või raudteejaam, sadam, reisiterminal, kai, perroom, ootekoda, peatuskoht, informatsiooni- või sidesüsteem ning muud liinirajatised ja seadmed ning nende teenindamiseks ettenähtud või vajalik inventar.

(2) Ühistranspordi taristu objekti rajamisel arvestatakse sõitjate arvu ja erivajadusi, vedude mahtu ja iseloomu. Ühistranspordi taristu objekti korrashoiu ja sõitjatele vajaliku teabe olemasolu, sealhulgas teabe sõiduplaanide, hinnakirjade, sõidusoodustuste, vedajate andmete ja infotelefonide numbrite kohta tagab objekti valdaja.

Loeme siit välja, et riik on riigimaanteede valdaja. Maanteeamet kui riigi esindaja, on olemasoleva riigimaanteede ja ühistranspordi taristu valdaja. Ühistranspordi taristu nende teenindamiseks ette nähtud või vajaliku inventari tagab objekti valdaja. Ühistranspordi peatusi ja sinna juurde kuuluvat

taristut ja inventari, ka bussi taskud, kiirendus ja aeglustusrajad, ooteplatvormid ei ole riigimaanteedel keegi omavalitsustele üle andnud. Tekib küsimus, kas ühistranspordiseaduse § 11 kohaselt on ühistranspordiga seotud infrastruktuuri väljaehitamise ja hooldamise ülesanne pandud kohalikule omavalitsusele?

Ühistranspordiseaduse § 13 sätestab omavalitsusorgani ülesanded:

(1) *Omavalitsusorgan oma haldusterritooriumil:*

4) korraldab ühistranspordi taristu objektide planeerimist, rajamist, korrashoidu ja kasutamist ning rakendab meetmeid ühissõidukitele soodusliiklusolude loomiseks;

(2) *Vajaduse korral täidab omavalitsusorgan käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesandeid koostöös teiste omavalitsusorganite, Maanteeameti ja omavalitsusüksuste liiduga.*

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1 kohaselt on omavalitsusüksuse ülesandeks korraldada antud vallas või linnas valla- või linnasisest ühistransporti ning valla ja linna teede ehitamist ja korrashoidu, kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita.

Ühistranspordiseaduse § 16 sätestab Maanteeameti ülesanded:

(1) *Maanteeamet:*

4) korraldab maakonnaliinide ja kaugliinide taristu objektide planeerimist ja haldamist ning võtab meetmeid ühissõidukitele soodusliiklusolude loomiseks;

Ühistranspordiseaduse § 11 lõike 2, § 13 lõike 1 punkti 4 ja § 16 lõike 1 punkti 4 antud ülesannete osas, mis puudutab ühistranspordi taristu rajamise ja korrashoiu osa, puudub ühtne arusaam. Seaduses ei ole üheselt ja selgelt välja toodud kohaliku omavalitsuse ja maanteeameti ülesanded ühistranspordi taristu planeerimise, rajamise ja korrashoiu osas. Ülesannete jaotuses toimub dubleerimine. KOKS sätestab vallasise ühistranspordi korralduse ning vallateede ehitamise ja korrashoiu, kuid puudub viide riigiteede kohta.

Alutaguse vald pöördub ELVL-i poole juriidilise selguse saamiseks seadustest tulenevate kohustuste väljaselgitamiseks riigimaanteedel kahes küsimuses:

1. Kas riigi maanteedel olemasolevate bussipeatuste taristu ja märgistuse renoveerimine, rekonstrueerimine, ehitamine ja korrashoid on maanteeameti või omavalitsuse kohustus?
2. Kas uute bussipeatuste planeerimine, projekteerimine ja välja ehitamine riigi maanteedel on omavalitsuse kohustus?

Teeme ettepaneku lisada kõnealune teema järgmise ELVL juhatuse koosolekule, et otsustada kas see on oluline ka teiste KOVde jaoks ning kui on, siis teha vastavasisuline kokkusaamine Majandus- ja Kommunikatsiooni ministeeriumi, Maanteeameti ja ELVL tasandil.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tauno Võhmar

Vallavanem

Andrus Toss

vallavalitsuse liige

andrus.toss@alutagusevald.ee